Zespół Szkół Ogólnokształcących nr 6 w Kielcach

ul. Leszczyńska 8

SZKOLNY PROGRAM PROFILAKTYKI

na rok szkolny 2011/2012

Program Profilaktyki stanowi uzupełnienie Programu Wychowawczego Szkoły i ukierunkowany jest na wszechstronny rozwój ucznia. Obejmuje działania podejmowane wobec uczniów szkoły podstawowej i gimnazjum, nauczycieli i rodziców.

Spis treści

Wstęp .....s.
Diagnoza problemówwychowawczych .....
Podstawa prawna do prowadzenia działań profilaktycznych w placówce.....
Ustawy i rozporządzenia .....
Dokumenty wewnętrzne .....
Przepisy pozaświatowe .....
Cele Programu Profilaktycznego .....
Cele główne .....
Cele szczegółowe .....
Formy realizacji programu .....
Zadania do realizacji w roku szkolnym 2011/2012 .....
Uwagi o monitoringu i ewaluacji działań profilaktycznych.....

Wstęp

Założenia profilaktyczne naszej placówki obejmują okres kilku lat. Dla ich uszczegółowienia opracowujemy rokrocznie plan profilaktyki na bieżący rok szkolny. Stawiamy na szkołę przyjazną naszym uczniom, nam samym jako nauczycielom oraz rodzicom i wszystkim pracownikom szkoły.

Chcemy, aby nasza szkoła była przyjaźnie wymagająca, czyli dawała wszystkim dzieciom równe szanse dostępu do edukacji, zapewniała poczucie bezpieczeństwa i sprzyjała rozwojowi ich indywidualnych zainteresowań oraz jasno formułowała wymagania, których spełnienie przynosi satysfakcjonujące wyniki nauczania i bezpieczeństwo w każdej sferze.

Program szkolnej profilaktyki jest uzupełnieniem programu wychowawczego szkoły i obejmuje przede wszystkim profilaktykę pierwszorzędową oraz elementy profilaktyki drugorzędowej, skoordynowane z działaniami wychowawczymi, a obiektem działań jest całe środowisko szkolne. Program nowelizowany jest corocznie na podstawie diagnozy obszarów problemowych szkoły i dotyczy części aspektów szkolnego programu wychowawczego.

Diagnoza problemów wychowawczych

Przeprowadzone badania własne oraz liczne obserwacje dzieci i młodzieży wskazują, że wzrasta liczba młodych ludzi podejmujących rozmaite zachowania ryzykowne. Niosą one ryzyko negatywnych konsekwencji zarówno dla zdrowia fizycznego i psychicznego jednostki, jak również dla jej otoczenia społecznego.

Wśród najczęstszych zachowań ryzykownych podejmowanych przez dzieci i młodzież możemy zaliczyć: agresję słowną i fizyczną, palenie tytoniu, używanie alkoholu, próbowanie środków psychoaktywnych, wagary oraz wczesną aktywność seksualną.

Najczęściej przyczyną tych zaburzeń jest niewydolność wychowawcza i ekonomiczna rodzin, rozpad tradycyjnych więzi emocjonalnych, słaba odporność psychiczna młodzieży i dorosłych.

Wzrost liczby zachowań patologicznych wśród młodzieży jest ściśle związany z patologizacją życia społecznego. Warto podkreślić, że zwiększenie dostępności środków uzależniających, reklamy piwa i papierosów zachęcają do ich używania. Picie alkoholu staje się już nie tylko sposobem spędzania czasu wolnego, ale często normą grupową.

Przyczyn tego zjawiska należy szukać w trudnej sytuacji społeczno-ekonomicznej kraju, przemianach kulturowych, frustracjach i napięciach społecznych. Sięganie przez młodzież po różnego rodzaju używki wynika również z niskiego poczucia własnej wartości, z braku umiejętności radzenia sobie z frustracją i stresem, nieumiejętności przyjęcia postawy asertywnej w sytuacji nacisku ze strony rówieśników, nieumiejętności zagospodarowania czasu wolnego.

Poważnym problemem, który dotyka dzisiejsze szkoły jest brak zainteresowania nauką i wagary. Wiąże się często z niedostosowaniem wymagań do poziomu uczniów, niejasnymi kryteriami oceniania, lenistwem, negatywnym wpływem grupy rówieśniczej lub brakiem zainteresowania ze strony rodziców. Nadal obserwuje się zachowania młodzieży określane jako agresywne. Młodzi ludzie nie radzą sobie z trudnościami dzisiejszego świata, nie umieją kierować własnym rozwojem, potrzebne im są wzory zachowań, ideały, do których mogliby dążyć. Niepokoi narastająca agresja, wulgarny język, sposób bycia, lekceważenie starszych. Przyczyną mogą być frustracje spowodowane niezaspokajaniem potrzeb dziecka w rodzinie, odrzucenie w grupie rówieśniczej, złe wzorce wychowawcze, niepowodzenia szkolne, gry komputerowe i filmy pełne przemocy.

Kolejnym problemem społecznym, który dotarł do szkół są narkotyki i dopalacze. Narkomania stała się jednym z większych zagrożeń dla młodych

ludzi. Młodzież z różnych środowisk sięga po środki psychoaktywne, przede wszystkim z ciekawości i chęci przeżycia czegoś niecodziennego. Częściej przyczyną brania są problemy wieku dorastania oraz moda - pewien lansowany przez media styl bycia.

Liczne obserwacje (także naszego środowiska szkolnego) dowodzą, że w ostatnich latach znacznie obniżył się wiek inicjacji seksualnej. Luźny styl życia, kryzys wartości moralnych znacząco wpływa na zachowania seksualne młodzieży. Konsekwencją tego jest fakt, iż nieletnie dziewczęta coraz częściej zostają matkami. Dlatego też podobnie jak w przypadku innych zachowań ryzykownych efektywność podejmowanych działań w stosunku do młodzieży zależy w znacznym stopniu od możliwości włączenia do profilaktyki również rodziców. Założeniem szkolnego programu profilaktyki jest wyposażenie uczniów w niezbędną wiedzę na temat zdrowego rozwoju, stworzenie warunków bezpiecznego funkcjonowania szkoły i monitorowanie skuteczności podjętych działań.

Podstawa prawna do prowadzenia działań profilaktycznych w placówce

Ustawy i rozporządzenia:

- Ustawa o systemie oświaty z 7 IX 1991 r. wraz z późniejszymi zmianami
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r.
- Rozporządzenie MENiS z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół.
- Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2003 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach i placówkach szkolnych.

- Rozporządzenie MENiS z dnia 31 stycznia 2003 w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniami.
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania pomocy finansowej uczniom na zakup podręczników "Wyprawka szkolna" .

Dokumenty wewnętrzne:

- Statut Szkoły
- Program Wychowawczy Szkoły
- Szkolny zestaw programów nauczania.

Przepisy pozaświatowe:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, art.72.
- Konwencja o Prawach Dziecka, art.3, 19, 33.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawie nieletnich (tj. Dz. U. z 2002 r. nr 11, poz. 109).
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. nr 111, poz. 535).
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. nr 35, poz. 230 ze zmianami).
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. nr 179, poz. 1485 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia8 kwietnia 2010 r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U.z 2010 r. nr 81, poz. 529).
- Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie(Dz.U. Z 2010 nr 125, poz. 842).

Cele Programu Profilaktycznego

Cele główne:

- dostarczenie uczniom i nauczycielom wiedzy i umiejętności do skutecznego przeciwdziałania i radzenia sobie z zagrożeniami dla zdrowia i jakości życia
- niwelowanie czynników ryzyka
- dalsze zacieśnianie współpracy z rodzicami, środowiskiem domowym ucznia, środowiskiem lokalnym oraz instytucjami wspomagającymi rodzinę i promującymi zdrowy styl życia
- szybkie i sprawne reagowanie na terenie szkoły w sytuacji pojawienia się zagrożenia

Cele szczegółowe:

- tworzenie warunków przyjaznej, bezpiecznej, wolnej od zagrożeń placówki
- budowanie wzajemnych, prawidłowych relacji z uczniami
- troska o właściwą adaptację uczniów (kl. I SP, Gim.) w nowym dla nich środowisku
- budowanie samoświadomości, samooceny wśród uczniów
- uczenie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych potrzebnych w kontaktach z innymi ludźmi i radzenia sobie w sytuacji presji otoczenia
- zmniejszanie u młodzieży destrukcyjnych sposobów radzenia sobie ze stresem, niepowodzeniami, brakiem akceptacji, miłości ze strony rodziców, otoczenia
- promocja zdrowego stylu życia
- troska o właściwe zagospodarowanie czasu wolnego

- zapobieganie poprzez działalność profilaktyczną wszelkim uzależnieniom
- współdziałanie z rodzicami w zakresie profilaktyki – wczesna interwencja, udzielanie pomocy socjalnej
- wspieranie postaw prospołecznych i aktywności obywatelskiej uczniów
- zwiększanie poczucia bezpieczeństwa i kompetencji rodziców poprzez wskazanie, co robić i gdzie szukać pomocy w sytuacji problemowej

W ramach procesu nauczania i wychowania uczniów klas szkoły podstawowej i gimnazjum (z dostosowaniem wybranych działań do wieku rozwojowego uczniów) szczególny nacisk należy położyć na następujące działania:

- zintegrowanie i zaadaptowanie w nowym środowisku
- budowanie poczucia więzi z klasą i szkołą
- uświadomienie zagrożeń płynących z uzależnień i naukę zachowań asertywnych
- wspieranie rozwoju dobrych relacji szkoły, rodziny i środowiska lokalnego
- działanie na rzecz środowiska – prace charytatywne
- wdrażanie do konstruktywnego rozwiązywania problemów szkolnych, rodzinnych
- kształcenie umiejętności rozpoznawania, nazywania uczuć, tolerancji i szacunku do innych
- wpływanie na własne życie - preorientacja zawodowa
- dostosowanie wymagań edukacyjnych ucznia do jego potrzeb

Formy realizacji programu

Zadania programu realizowane będą w różnych formach. Oddziaływania profilaktyczne prowadzone winny być w ramach:

- lekcji wychowawczych
- lekcji wychowania fizycznego oraz innych przedmiotów

- zajęć warsztatowych z uczniami
- zajęć pozalekcyjnych
- uroczystości szkolnych, apeli, imprez kulturalnych
- wycieczek szkolnych
- spotkań z pielęgniarką szkolną
- spotkań ze specjalistami (np. psychologami, pedagogami, kuratorami sądowymi, funkcjonariuszami policji i innymi osobami według potrzeb)
- spotkań z rodzicami, indywidualnych kontaktów
- współpracy z instytucjami wspomagającymi pracę placówki (Zespołem Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych w Kielcach, Komendą Policji, MOPR, Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej)

Uwagi o monitoringu i ewaluacji działań profilaktycznych

Podstawy ewaluacji wskazane zostały przy zadaniach wyznaczonych do realizacji w bieżącym roku szkolnym. Twórcy programu podkreślają, że ewaluację należy rozumieć jako badanie wartości, cech, zalet i wad programu w celu jego usprawnienia. Ma ona skłaniać do wspólnej refleksji na temat środowiska życia naszych uczniów. Do monitoringu i ewaluacji zespół wskazuje następujące mierzalne wskaźniki ewaluacji (z uwzględnieniem mocnych i słabych stron):

1. Zachowania agresywne, utrwalone zachowanie asertywne
2. Dbałość o zdrowie fizyczne i psychiczne
3. Bezpieczeństwo i higiena w szkole
4. Umiejętność organizowania czasu wolnego
5. Prawidłowe reakcje w sytuacji zagrożenia
6. Sukcesy uczniów, uzyskiwanie promocji.
7. Współpraca z rodzicami i środowiskiem lokalnym.
8. Podniesienie efektywności kształcenia uczniów ze specjalnymi potrzebami potrzebami edukacyjnymi

Niniejszy program jest dokumentem otwartym, w którym możliwe są modyfikacje i uzupełnienia w czasie realizacji, jednak główne założenia będą stałe.

Zakres wykonywanych zadań

Zadanie	Sposób realizacji	Przewidywane efekty
Diagnozowanie środowiska szkolnego	• Przeprowadzenie ankiet i analiza ich wyników • Obserwacja, rozmowy z uczniami i rodzicami • Analiza dokumentacji.	• Rozpoznanie sytuacji wychowawczej uczniów ZSO nr 6 i podjęcie działań w celu wyeliminowania czynników zagrożenia
Zapoznanie uczniów z obowiązującym prawem szkolnym	• Zapoznanie uczniów na godzinach wychowawczych ze Statutem Szkoły (z akcentem na prawa i obowiązki ucznia), Programem Wychowawczym i Szkolnym Programem Profilaktyki • Zapoznanie uczniów z regulaminem ocen z zachowania oraz procedurami	• Szerzenie wśród młodzieży znajomości prawa i wyrabianie nawyku poszanowania go • Współtworzenie regulaminów, kontraktów indywidualnych i klasowych.

	obowiązującymi na terenie szkoły (usprawiedliwiania, postępowania w sytuacjach kryzysowych) • Konsekwentne postępowanie zgodne z procedurami zachowania się w sytuacjach kryzysowych, konsekwentne stosowanie kar i nagród zgodnie z prawem szkolnym • Lekcje historii i WOS dotyczące praw człowieka • Aktualizowanie zapisów prawa wewnątrzszkolnego przy współudziale przedstawicieli SU	

Troska o realizację obowiązku szkolnego, reagowanie na przejawy zagrożeń patologicznych	• Sprawdzanie obecności na każdej lekcji • Zgodne z procedurami rozliczanie opuszczonych godzin lekcyjnych, zastosowanie skali punktowej do oceny zachowania • Prowadzenie ciekawych lekcji metodami aktywizującymi, organizacja zajęć pozalekcyjnych • Punktualne zaczynanie i kończenie lekcji • Spotkania informacyjne z rodzicami • Stwarzanie uczniom możliwości prezentowania umiejętności, zainteresowań, hobby na lekcjach wychowawczych, zajęciach pozalekcyjnych oraz imprezach klasowych i szkolnych • Dostosowanie wymagań wobec uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	• Zmniejszenie absencji, spóźnień i wagarów • Zainteresowanie realizowaną tematyką na zajęciach • Wzrost motywacji do nauki i aspiracji do uzyskania wysokich ocen • Podejmowanie przez uczniów dodatkowych zadań • Uczestnictwo w dodatkowych zajęciach przedmiotowych w celu zdobycia dodatkowej wiedzy • Działalność w kołach zainteresowań i organizacjach uczniowskich na terenie placówki i poza nią • Uczestnictwo w konkursach przedmiotowych i olimpiadach

	• Rozpoznawanie problemów w domach rodzinnych i organizowanie pomocy poprzez wychowawcę, pedagoga , instytucje wspomagajace	
Poznanie systemu rodzinnego i środowiska, w którym przebywa uczeń	• Analiza dokumentacji szkolnej uczniów • Sporządzenie listy uczniów wymagających pomocy • Rozmowy z uczniami, rodzicami, wywiady środowiskowe • Współpraca z MOPR i Gminnymi Ośrodkami Pomocy Społecznej oraz instytucjami wspierającymi rodzinę.	• Znajomość sytuacji rodzinnej i materialnej uczniów • Poprawa sytuacji życiowej rodzin uczniów znajdujących się w trudnym położeniu życiowym, diagnozowanie problemów uczniów, zagrożonych przemocą domową (realizowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie)

Pomoc uczniom mającym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi	9. Realizacja projektu indywidualizacji procesu nauczania uczniów klas I-III SP 10. Pomoc korekcyjno – kompensacyjna dla uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce (dysleksja, dysgrafia, dysortografia) 11. Zajęcia wspierające rozwój uczniów 12. Zajęcia wyrównawcze z poszczególnych przedmiotów, indywidualne konsultacje z nauczycielami przedmiotów 13. Wspieranie rodziców w nawiązywaniu kontaktu z poradniami specjalistycznymi 14. Spotkania indywidualne z rodzicami uczniami 15. Współpraca z policją, kuratorami, pracownikami Sądu Rodzinnego, MOPR, Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Kielcach	1. Niwelowanie trudności w nauce, poznanie swoich uzdolnień, poszerzanie zainteresowań,realizowanie własnych pasji 2. Rozwiązywanie problemów szkolnych (Sąd Koleżeński, Grupa Pomocy Rówieśniczej)

Budowanie pozytywnych relacji koleżeńskich, zapobieganie agresji, wulgaryzmom, mobbingowi itp.	Zajęcia integrujące w klasach I, spotkanie integrujące wszystkie zespoły (otrzęsiny) Lekcje wychowawcze na temat rozwiązywania konfliktów i mediacji, budowania poczucia własnej wartości, asertywności, komunikacji interpersonalnej Warsztaty w poszczególnych zespołach klasowych (według potrzeb) Wycieczki, rajdy, ogniska i inne imprezy klasowe i szkolne Organizacja debat międzygimnazjalnych Szkolne kampanie w ramach realizacji programu „Bezpieczna szkoła”.	• Propagowanie form pozytywnego współżycia społeczności uczniowskiej • partnerstwo w stosunkach uczniów z nauczycielami w realizacji działań dotyczących bezpieczeństwa w placówce • Rozwijanie form współdziałania przeciwko agresji, wulgaryzmom itp. • Właściwe postawy społeczne uczniów.

Propagowanie zdrowego stylu życia, uwrażliwianie dzieci i młodzieży na zagrożenia współczesnego świata, kształtowanie odpowiedzialności za życie i zdrowie własne i innych	• Zajęcia integracyjne, pozalekcyjne, wycieczki,rajdy • Zajęcia z pielęgniarką szkolną na temat higienicznego trybu życia, zdrowego żywienia, zaburzeń odżywiania (bulimia, anoreksja) • Promowanie sportu – zapewnienie uczniom aktywnego udziału w zawodach sportowych na różnych szczeblach • Koła zainteresowań, wspierające wszechstronny rozwój ucznia, zapewnienie możliwości alternatywnych form spędzania wolnego czasu • Współpraca z instytucjami promującymi zdrowy styl życia • Propagowanie czytelnictwa czasopism, broszur itp. promujących zdrowy styl życia. • Szkolne kampanie przeciw	• Aktywny udział uczniów w realizacji programów profilaktycznych • Znajomość negatywnych skutków uzależnień i unikanie stosowania środków psychoaktywnych • Udział w konkursach promujących zdrowie • Znajomość sposobów odpoczywania • Umiejętność świadomego doboru audycji telewizyjnych i radiowych, właściwe korzystanie z komputera i Internetu, dystans do świata reklam i fikcji • Podejmowanie czynności zwiazanych z ratowaniem innych w sytuacjach zagrożenia zdrowia i życia

	uzależnieniom(narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy, gry komputerowe) • Udział uczniów w zajeciach pierwszej pomocy przedmedycznej	
Uwrażliwienie uczniów na konieczność niesienia pomocy słabszym i pokrzywdzonym (przygotowanie uczniów do podejmowania pracy wolontariusza)	• Prowadzenie akcji charytatywnych na terenie placówki, udział chętnych uczniów w akcjach charytatywnych organizowanych przez różne instytucje • Lekcje wychowawcze na temat wolontariatu • Spotkania z ludźmi wspomagającymi słabszych, starszych i pokrzywdzonych przez los	• Szeroki udział uczniów w akcjach pomocy innym (w szkole i poza nią)

Współpraca z Rodzicami i środowiskiem lokalnym	• Zapoznanie rodziców z Programem Wychowawczym i Szkolnym Programem Profilaktyki • Wymiana informacji - stały kontakt z wychowawcą (telef. lub osobisty) • Współpraca z pedagogiem szkolnym • Udział w wywiadówkach, wspólne organizowanie imprez szkolnych • Pedagogizacja rodziców, zaangażowanie rodziców w poszukiwanie konstruktywnych rozwiązań i środków zaradczych.	• Znajomość bieżących problemów wychowawczych w szkole i sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach wychowawczych • Poszerzenie wiedzy rodziców na temat wychowania dzieci • Otrzymanie informacji, gdzie można zwrócić się o specjalistyczną pomoc • Współtworzenie życia kulturalnego szkoły
Współdziałanie wszystkich pracowników szkoły i rodziców	• Doskonalenie się nauczycieli w dziedzinie profilaktyki w ramach WDN • Konferencje, warsztaty organizowane przez inne placówki	• Podniesienie poziomu wiedzy nauczycieli i zwiększenie efektywności podejmowanych działań profilaktycznych

w zakresie profilaktyki i interwencji	• Spotkania z Radą Rodziców • Indywidualne konsultacje • Systematyczna, wzajemna wymiana informacj	

Szkolny Program Profilaktyki opracowała komisja w składzie:

1 Grażyna Błońska – Ćwięk
2 Elżbieta Borowska
3 Anna Dziadowicz
4 Lidia Skowronek
5 Małgorzata Świtalska